

PARTER

Klagande

Naturskyddsföreningen Österåker
c/o Philip Shaw
Engelska institutionen
Stockholms universitet
106 91 Stockholm

Motpart

Österåkers kommun
184 86 Åkersberga

ÖVERKLAGAT BESLUT

Österåkers kommuns beslut 2018-06-18 (§ 5:8) i ärende nr KS 2012/0107,
se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för Näsängen etapp 1, Österåkers kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.
 2. Mark- och miljödomstolen upphäver Kommunfullmäktige i Österåkers kommuns beslut den 18 juni 2018 (§ 5:8) att anta detaljplan för för Näsängen etapp 1, Österåkers kommun.
-

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Österåkers kommun beslutade den 18 juni 2018 att anta detaljplan för Näsängen, etapp 1, i Österåkers kommun. Syftet med detaljplanen är att ge möjligheter till en hållbar stadsutveckling med såväl bostäder som lokala verksamheter och service. Detta innebär att pröva möjligheterna till ny bebyggelse med cirka 1 400 nya bostäder och cirka 15 000 kvadratmeter lokaler i varierad bebyggelse med småstadskaraktär. Detaljplanen utgör en första etapp av utbyggnadsområdet för Näsängen.

Naturskyddsföreningen Österåker (Naturskyddsföreningen) har överklagat kommunfullmäktiges beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Naturskyddsföreningen har yrkat att kommunfullmäktiges beslut om antagande av detaljplanen ska upphävas.

Naturskyddsföreningen har även yrkat att mark- och miljödomstolen ska hålla syn på detaljplanområdet.

Österåkers kommun har motsatt sig yrkandet.

UTVECKLING AV TALAN

Naturskyddsföreningen

Till stöd för sin talan har Naturskyddsföreningen anfört sammanfattningsvis följande. Näsängen med sina fält och strandängar är Österåkers bästa och viktigaste natur- och rekreationsområde med sin närhet till huvudorten Åkersberga. Det finns inget annat liknade kvalitativt naturområde på fastlandet i Österåker. Naturskyddsföreningen har i många år försökt rädda området. Den detaljplanen som har antagits motverkar sina egna syften.

Naturskyddsföreningen har till grund för överklagandet anfört i huvudsak följande.

Det saknas ett rimligt alternativ i miljökonsekvensbeskrivningen

I den aktuella detaljplanen finns inget studerat eller redovisat rimligt alternativ. I miljökonsekvensbeskrivningen skriver kommunen bl.a.:

Även ytterligare alternativt förslag är praxis i miljökonsekvensbeskrivningar. Alternativa lokaliseringar har prövats inom ramen för arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Täljöviken. Ytterligare alternativ till lokalisering har därför inte föreslagits.

Inte heller i den särskilda sammanställningen finns en formulering om att alternativa möjligheter för att uppnå planens syfte har studerats eller redovisats.

Enligt EU-kommissionen ska ett alternativ beskrivas och bedömas på ett likvärdigt sätt. För ett jämförelsealternativ finns samma krav på redovisning av den betydande miljöpåverkan som det finns för huvudalternativet, se artikel 5.1 och 5.2 SMB-direktivet.

I miljökonsekvensbeskrivningen finns ingen redovisning av ett jämförelsealternativs geografiska avgränsning, inte heller någon karta eller beskrivning av vilka områden som skulle sparas till följd av en ändrad utformning eller användning. Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller inte lagkraven på redovisning av ett rimligt alternativ i syfte att kunna göra en nödvändig hållbarhetsavvägning. I vart fall är en undersökning och redovisning av alternativ i den fördjupade översiktsplanen från 2006 otillräcklig. Det förklaras inte heller på vilket sätt eventuella andra alternativ hade inneburit större miljöpåverkan, eller redovisas andra grunder till varför dessa har förkastats. Ett möjligt och rimligt alternativ för bostadsbyggande hade exempelvis kunnat innebära att bygga närmare Roslagsbanan där kollektivtrafik redan finns.

Beskrivningar av konsekvenser för naturvärden är felaktiga

Miljökonsekvensbeskrivningen underskattar den artrikedom som redan finns tack vare den nuvarande blandade miljön med betade strandängar, åkermark och betesmark och som området kommer att förlora om den antagna detaljplanen verkställs. Området har klassats som ett av de ekologiskt särskilt känsliga områdena i Österåkers kommun. De öppna fälten ignoreras helt. Det är dessa fält med sina gränzoner som är drivkraften för ett rikt naturliv tillsammans med vattenområdet Täljöviken. Här finns rastande flyttfåglar varav rödlistade arter såsom storspov och brushanar, vilket är av särskilt intresse, och dessutom ljunpipare, rödbena, mindre strandpipare, enkelbeckasin och tofsvipa. Rovfåglar förekommer, såsom havsörn och fiskgjuse, som behöver de stora revir som Täljöhalvön idag erbjuder. Dessutom har lärkfalk, brun kärrhök, sparvhök och blå kärrhök setts. Området utgör alltså både en viktig rast- och häckningslokal för flera grupper av fåglar. I Miljökonsekvensbeskrivningen anges två rödlistade arter, medan fjorton sådana har dokumenterats under de två senaste åren av fågelskådande lekmän. Enligt ESKO-utredningen kan ”Anläggning av större vägar, breddning av vägar eller kraftledningsgator (..) medföra barriärer som hindrar spridning av växt- och djurarter och som därmed försvagar de ekologiska sambanden”.

Den pågående smältningen av isen på Grönland och Antarktis kommer att resultera i en havsnivåhöjning på cirka 1 meter år 2070. Resultatet är att mycket av den areal som ska kompensera för förlusten av naturvärden på Näsängen enligt miljökonsekvensbeskrivningen försvinner. Därmed innebär detaljplanen faktiskt en mycket större progressiv förlust av naturvärden än vad som tas hänsyn till i detaljplanen. Påståendet om att den kommunala grönstrukturen förväntas förbättras av skötselplanen faller om ingen skötsel är möjlig på grund av stigande havsnivåer.

En stor ökning av antalet hushåll i området medför inte bara många fler människor utan även många fler husdjur. Miljökonsekvensbeskrivningen nämner inte påverkan från katter och den planerade hundrastgården på strandängarnas fågelliv. Denna påverkan framstår dock som ett omedelbart hot som kan antas tillintetgöra

eventuella positiva konsekvenser. Åtgärder som konstgjorda laguner med öar kommer endast att skydda en liten del av det strandnära häckningsområdet.

Detaljplanen bryter mot strandskyddsreglerna

I detaljplanen föreslås en brygga på tidigare strandskyddad mark. I planen anges att till yttre delen av bryggan kopplas en pålad brygga för bad, kallbadhus och servering som ska vara en allmän mötesplats och besöksmål. En sådan brygga är dock oförenlig med miljökonsekvensbeskrivningens förväntningar på stora positiva konsekvenser för miljön och påståendet att strandängen till viss del betas och har bedömts ha goda förutsättningar att hysa höga naturvärden. Framförallt bedöms värdena vara knutna till fågellivet i området. Med fortsatt hävd bedöms strandängen framgent kunna hysa ett rikt fågelliv. Med tiden kan även floran återhämta sig och bli mer artrik. Bryggans placering mitt i de föreslagna restaurerade strandängarna medför att fågellivet snarare blir fattigare. Bryggans och badplatsens placering kommer att påverka fågellivet mycket negativt vad gäller såväl sjöfågel som häckande och rastande vadare på strandängarna samt även andra häckande fåglar i vassområdet i anslutning till bryggan. Dessa får mindre utrymme och blir störda och med tiden blir de sannolikt färre. Planen och miljökonsekvensbeskrivningen löser inte detta motsatsförhållande. Ett upphävande av strandskyddet i det här fallet motverkar detaljplanens uttalade mål.

I detaljplanen åberopas som skäl för att kunna göra ingrepp på strandskyddade områden att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. I ett flertal avgöranden har ribban satts mycket högt för att kunna använda strandskyddade områden för att bygga bostäder. I målet finns frågor som liknar de som fanns i Mark- och miljööverdomstolens mål M 1898-15 (byggbodan vid Råstasjön) samt P 8109-15 (skolan i Liljeholmen).

Föreningen avstyrker de av kommunen åberopade grunderna för att upphäva strandskydd både för anläggning av vägar, torg, pumpstation och för en utökning av brygga till 160 meter. Området är också del av riksintresset ”Kustområdena och

skärgårdarna för Södermanland och Uppland”, varför undantag från strandskydd ska behandlas med ännu större restriktivitet. Dessutom klassas delar av detaljplanarean som ESKO (ekologiskt särskilt känsligt område, se 3 kap. 3 § miljöbalken). Kommunen har vidare uppgett att större delar av kustområdet redan är privatiserat. Detta talar snarare för att inte exploatera mer strandskyddat område och inkräkta genom ytterligare bebyggelse, eftersom strandskyddet ska tryggas långsiktigt.

I detaljplanen saknas en undersökning om de planerade ingreppen behöver genomföras på strandskyddat område över huvud taget eller om det finns möjlighet att använda sig av mindre omfattande exploatering med bibehållet eller eventuellt minskat syfte. Ett rimligt alternativ som redovisar att exploatering utanför strandskyddat område är orimlig saknas. Det prövas inte heller om vissa eller alla ingrepp snarare kunde tillåtas genom att bevilja en dispens istället för att upphäva strandskyddet.

Det prövas inte varför infrastruktur behöver anläggas på strandskyddad mark. Det hade också varit möjligt att bygga ett mindre antal bostäder eller att ge bostadsområdena en annan utformning utan att behöva exploatera strandskyddat område.

Den aktuella bryggan medför varken att land- eller vattenområdet under eller runt bryggan är ianspråktaget i lagens mening. Området är både allemansrättsligt tillgängligt och hyser höga naturvärden som skyddas enligt strandskyddets syften. Det saknas vidare en utredning på vilket sätt och i vilken omfattning den befintliga bryggan innebär att området skulle vara ianspråktaget.

Den planerade exploateringen skulle dessutom utgöra en betydlig ändring av användningen och är inte tillåten i det fall området skulle bedömas som ianspråktaget. Att ett område bedöms som ianspråktaget betyder inte nödvändigtvis att syftena med strandskyddet i området är förlorade. Det finns olika grader av ianspråktagande som ger olika effekter på strandskyddets syften, enligt

propositionen till miljöbalken. När man ändrar ändamålet vid upprättandet av en ny detaljplan, måste det beaktas att det nya ändamålet kan inkräkta på området och strandskydd på helt olika och mer drastiska sätt än det tidigare ändamålet. I så fall kan det saknas förutsättningar för att upphäva strandskyddet. I förarbetena dras slutsatsen att ett områdes karaktär som ianspråktaget inte får innebära att strandskyddets syften försämras jämfört med status quo eller den tidigare verksamhetens tillåtna påverkan. Om det ändå skulle ske, måste det göras en ny intresseprövning respektive proportionalitetsbedömning, alternativt att det aviserade undantaget är beroende av ett annat särskilt skäl. I vart fall saknas sådan dokumentation som visar att bryggan har anlagts på ett lagligt sätt som medför att strandskyddets syften är utsläckta på denna plats.

Kommunen har inte presenterat någon utredning av att utbyggnad av bryggan eller uppförande av ett kallbadhus skulle vara ett angeläget allmänt intresse eller behövs på den aktuella platsen. I vart fall är argumentationen i planbeskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen otillräcklig. Det av kommunen framställda sambandet att en större brygga skulle vara själva anledningen till att människor vill flytta till bostäderna i detaljplanområdet saknar förankring och motsägs av det i planbeskrivningen framställda resonemanget i enlighet med MÖD 2016:13 om att det råder bostadsbrist i Stockholms län.

De i planbeskrivningen avfärdade lokaliseringsalternativen skulle vara lämpligare än den föreslagna platsen. Vidare kommer de ekologiska skadorna vara mer omfattande än de eventuella samhällliga vinsterna. Slutligen saknas en alternativ konsekvensbedömning (jämför MÖD 2016:13) om huruvida mindre ingrepp varit möjliga eller om den befintliga bryggan enbart hade kunnat anpassas, istället för att förlängas, i syfte att minska de aviserade ingreppen.

Lokaliseringen av kallbadhuset är krystad. Den planerade anläggningen skulle ligga långt från centrala delarna av Åkersberga och troligtvis endast besökas av de närmast kringboende. Bryggan är lång, 160 meter. Det saknas en utredning om kallbadhuset kommer vara lättillgängligt för rörelsehindrade samt hur personer med

funktionsvariationer ens kan komma ned i vattnet. Vattenkvaliteten inne i viken är dessutom måttlig och upplevs inte som inbjudande. Marinan tvärs över viken sprider med stor säkerhet en del skadliga biologiska och kemiska ämnen utan att detta har utretts för badkvaliteten.

Det är mycket svårt att se kallbadhusets nytta och vad det kan tillföra kommunens invånare i allmänhet. På kommunens hemsida finns beskrivet sju stycken badplatser varav två är anpassade för rörelsehindrade. Dessutom torde det finnas stora möjligheter att anlägga kallbadhus med betydligt större havskänsla vid någon av dessa (t.ex. Brevik och Österskärs havsbad) än inne i Täljöviken. Vid aktuellt område syns inte havet utan endast en marina, en stor mängd trafikerande båtar samt en ö med träd som skymmer havsglimten längre bort. Kommunen avfärdar dessa möjligheter utan saklig grund. Det finns dessutom redan bryggor och omklädningsrum vid dessa badplatser. Föreningen har svårt att se behovet av ett kallbadhus då många redan i dag nyttjar dessa bryggor året om.

På sidan 36 i planbeskrivningen skriver kommunen att den avser att dispenspröva mindre anläggningar inom park såsom fotbollsmål, verktygsförråd och liknande från fall till fall utifrån planens intentioner. Idrottsanläggningar, verktygsförråd och andra anläggningar ska dock placeras inom kvartersmark för att undvika situationer då kommunen prövar dispenser för ytterligare anläggningar efter att detaljplanen är färdigbyggd (se avgörandena i mål M 8124-13, P 8109-15 samt Naturvårdsverkets handbok 2009:4, utgåva 2 om strandskydd, s. 136). Nödvändiga kommunala etableringar ska från början vara med i detaljplanen och förläggas utanför strandskyddad mark för att inte tvinga fram en placering på skyddat område.

Avslutningsvis påverkar den aktuella detaljplanen strandskyddsvärdena, både natur- och friluftsvärden i området, på ett icke acceptabelt sätt.

Påverkan på Näsuddens naturreservat

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken ska, inom ett naturreservat, värden såsom biologisk mångfald, värdefulla naturmiljöer eller behov av områden för friluftslivet bevaras.

Näsuddens naturreservat ligger omedelbart sydöst om planområdet och väntas enligt miljökonsekvensbeskrivningen påverkas av exploateringen inom planområdet.

Enligt miljökonsekvensbeskrivningen kommer Täljöhalvöns naturområde att förlora karaktären av större obrutet naturområde. Naturen kan inte begränsas till ett bestämt område, den ingår i ett betydligt större sammanhang. Den biologiska mångfalden i Näsuddens naturreservat är i praktiken beroende av Täljöhalvön som helhet, särskilt de öppna fälten och de än så länge lugna betade strandängarna, som är större på Näsängen som ligger närmast Näsudden. Att bygga på planområdet är att angripa det sambandet och den mångfalden. Näsuddens naturreservat hotas mer av Näsängen etapp 1 än av det område som kallas Täljöviken i detaljplanen, där byggnation redan är igång.

Miljökonsekvensbeskrivningen fastställer att det mänskliga trycket på reservatet kommer att öka i samband med bebyggelsen på Näsängen. Den nämner dock inte påverkan från de kommande boendes husdjur som kan väntas vara förödande för såväl fågellivet som små dagg- och kräldjur inom reservatet. Därmed är exploateringen av Näsängen inte förenlig med miljöbalken 7 kap. 4 §.

Buller och övriga störningar från byggtrafik under exploateringen är ett hot för naturreservatet i sin helhet och vi befarar att konsekvenserna av dessa kan bli bestående. Dessutom kommer byggnationen att pågå till cirka 2034 i 15 etapper.

Jordbruksmarken exploateras för bebyggelse och infrastruktur

Exploateringen av Täljöhalvön innebär att ett mycket stort område tätortsnära jordbruksmark med brukningsklass 3 tas i anspråk för bebyggelse och infrastruktur och därmed förstörs för framtida bruk. Exploateringen av Näsängen kommer således att göras på de cirka 17 hektar jordbruksmark som brukas än idag, och som är skyddade både i miljöbalken och genom andra nationella beslut, t.ex. att all betesmark i landet ska bevaras.

Bebyggelse och anläggningar på Näsängen utgör inte ett så väsentligt samhällsintresse att det motiverar en oåterkallelig påverkan på en unik och värdefull kultur- och naturmiljö. Det finns alternativa lösningar som inte presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen. Detaljplanen strider följaktligen mot miljöbalkens 3 kap. 4 §. I en framtid präglad av klimatförändringar och matbrist kommer behovet av tillgänglig åker- och betesmark att öka kraftigt. Därför är den framtida möjligheten till odling eller bete också på Näsängen avgörande.

Detaljplanen är destruktiv mot oersättliga naturmiljövärden med förluster för framtida generationer som konsekvens. Planen ska därför upphävas.

Österåkers kommun

Sammanfattning av kommunens inställning

Det finns inga bärande skäl för att upphäva planen. Planen har arbetats fram i enlighet med gällande bestämmelser i såväl plan- och bygglagen som miljöbalken.

De intrång i strandskyddsområdet som kommer att ske är marginella. Bebyggelsen sker ovanför strandskyddsområdet. I det område där strandskyddet upphävs föreligger särskilda skäl och bestämmelsernas dubbla syften tillgodoses.

Upphävande av strandskydd har godkänts av länsstyrelsen.

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller miljöbalkens krav.

Kommunen har ett självständigt ansvar för att avgöra hur marken ska disponeras och hur miljön ska utformas i den egna kommunen. En materiell prövning av kommunens överväganden är väsentligt begränsad och de avvägningar som har gjorts är väl genomarbetade och följdriktiga (jfr länsstyrelsens beslut angående överklagad detaljplan för Täljöviken 2014-04-15 samt mark- och miljödomstolens dom den 30 juli 2014 i mål nr P 3195-14).

Stadsutvecklingen kring Näsängen

Näsängen ingår i en sammanhållen plan för stadsutveckling av Åkersberga som skärgårdsstad. Planeringen av tätortsutvecklingen finns beskriven i den tidigare översiktsplanen, ÖP 2006, i den fördjupade översiktsplanen för Täljöviken, FÖP 2006 samt i den nyligen antagna ÖP 2040. Detaljplanen för Näsängen ska ses som en direkt förlängning av projektet Kanalstaden och ger tillsammans med den antagna planen för Täljöviken en sammanhängande bebyggelse mellan Åkersberga och Täljö. Näsängen utgör en viktig del av kommunens ambition att koppla Åkersberga starkare till havet och utveckla karaktären av skärgårdsstad.

Planens syften

Planen motverkar inte sina egna syften. Detaljplanen syftar företrädesvis till att ge möjligheter till hållbar stadsutveckling med såväl bostäder som lokala verksamheter och service. Detta syfte uppnås med planen. Ett av planens huvudsyften är utveckling av hållbarhetsaspekter i bebyggelseutvecklingen. Ett hållbarhetsprogram har upprättats för planen. I hållbarhetsprogrammet återfinns en detaljerad förteckning över de krav som ska uppfyllas. Kraven är förankrade i plankarta, planbestämmelser och tillhörande plan- och genomförandebeskrivning samt exploateringsavtal. Även detta syfte säkerställs. Planen syftar också till att utveckla områdets naturvärden och ekologiska samband. Detta möjliggörs genom att i stort sett all värdefull natur bevaras som obebyggd och dessutom förses med skötsel som utvecklar och förstärker naturvärdena. Skötseln säkerställs i skötselplaner som tagits fram i samband med planen (plan- och genomförandebeskrivningen).

Hållbarhetsprogrammet har tillsammans med miljöbedömningsprocessen bidragit till att stadsstrukturen omarbetats och att ett brett spektrum av hållbarhetsaspekter vägts in i utformningen av detaljplanen. MKB-ansvariga konsulter har fortlöpande funnits med i planarbetet och centrala miljöfrågor har på så sätt succesivt integrerats i planen. Arbetet har bedrivits som en interaktiv process där olika alternativa lösningar har bedömts till sin hållbarhet. Genomgripande avvägningar mellan

alternativa utformningar har med stöd av väder-rosens hållbarhetsaspekter genomförts (se Hållbarhetsprogram för detaljplan för Näsängen).

Under arbetet har ett flertal samråd genomförts med länsstyrelsen. Allt genom hela processen har länsstyrelsen medverkat i diskussioner rörande bl.a. alternativa utformningar, olika aspekter gällande kulturmiljön, vattenmiljön och strandskydd. Länsstyrelsen har i sitt yttrande inte invänt mot planens syfte och möjligheterna att tillgodose detta. Detaljplanens syften är väl tillgodosedda och motsvarar även i hög grad ÖP 2006, den fördjupade översiktsplanen för Täljöviken 2006, regionplan för Storstockholm 2050 samt ÖP 2040.

Påståendet att det saknas rimliga alternativ för planen

Rimliga alternativ har bedömts inom ramarna för de förutsättningar som givits genom den översiktliga planeringen. Betydelsen av en allt tätare och mer sammanhållen struktur har givits stor uppmärksamhet, med hänsyn till behovet av tät kollektivtrafik och lokal service. Alternativa lokaliseringar har prövats genom översiktsplan, ÖP 2006, och fördjupad översiktsplan, FÖP Täljöviken 2006.

Rimliga alternativ med avseende på alternativa utformningar har prövats i vid mening i syfte att minimera negativ påverkan på miljön. Intrånget i strandskyddsområdet har minimerats väsentligt och betydande naturvärden på land har bevarats genom detta arbete.

Miljökonsekvensbeskrivningen för Näsängen är uppbyggd på likartat sätt som i detaljplan Täljöviken, dvs. alternativa lösningar har bedömts inom ramarna för de förutsättningar som givits genom den översiktliga planeringen. Detaljplanen för Täljöviken antogs 2013 och omfattar del av program för Täljöviken-Näs 2010. Detaljplanen och miljökonsekvensbeskrivningen i det fallet hänvisar till den tidigare översiktliga planeringens hantering av alternativ. Planen överklagades till länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen som båda avslog överklagandet.

Under miljöbedömningsprocessen har alternativa utformningar prövats kontinuerligt i syfte att minimera negativ påverkan på miljön och identifiera, stärka och utveckla positiva effekter. Denna process har lett till omfattande förändringar av planens innehåll och omfattning under planeringsprocessen och har bl. a. lett fram till att minimera konflikt med strandskyddets intressen och med betydande naturvärden på land m.m. Av den särskilda sammanställningen för Näsängen framgår att den tidigare översiktliga planeringen utgjort utgångspunkt för lokaliseringen. Under planprocessen och miljöbedömningsprocessen har emellertid ett flertal alternativa utformningar beaktats (se särskild sammanställning s. 5).

Detaljplanen för Näsängen utgör en tydligt integrerad del av Åkersbergas tätortsutveckling som skärgårdsstad inom fördjupad översiktsplan för Täljöviken (2006) med en vision att utveckla en ny stadsdel vid Åkersbergas vattenfront. Som anförts ovan är syftet med planen för Näsängen att ge möjligheter till en hållbar stadsutveckling. Utveckling av hållbarhetsaspekterna är ett av planens huvudsyften. Hållbarhetsindikatorer baserade på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet har alltigenom hela planarbetet och miljöbedömningsprocessen varit avgörande i avvägningar mellan olika intressen och val av utformning och struktur (se miljökonsekvensbeskrivningen och hållbarhetsanalys av detaljplan).

Kommunen anser att den miljöbedömning som gjorts av planen och den miljökonsekvensbeskrivning som har arbetats fram tillsammans med en gedigen hållbarhetsanalys och hållbarhetsprogram, i alla avseenden tillgodoser och motsvarar såväl EU-direktivets krav och ändamål som nationella bestämmelser.

Den strandpromenad som föreslås, delvis inom strandskyddat område, är utpekad redan i översiktsplanen 2006. Den föreslagna pumpstationen har sitt läge utifrån fysiska förutsättningar och de VA-utredningar som gjorts för denna kommunedel. Platsen är utpekad sedan planprogram för Täljöviken-Näs 2010 antogs. Den föreslagna bryggan med kallbadhus avses att uppföras på platsen för en befintlig brygga. Alternativ utanför strandskyddat område för denna finns inte av naturliga skäl. Att utveckla bryggan till en av kommunens viktigaste mötesplatser vid vatten

har dock föregåtts av ett jämförande av möjliga alternativ, vilket beskrivs i planhandlingarna (se plan- och genomförandebeskrivning).

Miljöbedömning och alternativ i den övergripande planeringen

I samband med att ÖP 2006 togs fram utreddes möjligheterna att utveckla Åkersberga tätort. Utgångspunkten var att bebyggelseutvecklingen av Åkersberga bör ske huvudsakligen väster ut, med hänsyn till svårigheter i trafiksystemet att hantera ny bebyggelse i öster. Efter upprättandet av ÖP 2006 utarbetades en fördjupad översiktsplan för området väster om Åkersberga, FÖP Täljöviken. I arbetet med upprättandet av den fördjupade översiktsplanen analyserades hur tätorten skulle kunna växa hållbart och knyta an till vattnet. En sammanhållen trafikstruktur, med kollektivtrafik och g/c-förbindelser tillsammans med en sammanhållen grönstruktur diskuterades och utreddes. Under arbetet med den fördjupade översiktsplanen genomfördes parallella uppdrag där fyra olika förslag till strukturer presenterades och bedömdes.

Förslagen gav underlag för en analys av olika alternativa lösningar. Förslagen utvärderades och låg till grund för den fördjupade översiktsplanens slutliga utformning (se Fördjupad översiktsplan Täljöviken 2006 med arbetsmaterial utvärdering av parallella uppdrag, april 2006). En workshop genomfördes där alternativa utformningar av bebyggelsen på specifikt Täljöhalvön prövades. Alternativet att bygga på jordbruksmarken valdes framför att bygga på de skogbevuxna kullarna så att skogsmarkens höga naturvärden och fornlämningar ska kunna bevaras, samtidigt som enklare trafiklösningar möjliggörs. Strandängarna pekades ut som skyddsvärda och för bevarande. Av miljökonsekvensbeskrivningen för Täljöviken (rev. juni 2006, s. 5) framgår bl.a. följande:

Prövning av andra alternativ har skett tidigare i planprocessen genom parallella arkitektuppdrag och med utgångspunkt från dessa har ett förslag tagits fram. Förslaget har anpassats med hänsyn bl.a. till resultaten från de utredningar som tagits fram som underlag tex. naturinventeringar i de värdefulla naturområdena.

Länsstyrelsen hade under samrådsprocessen inga invändningar gällande hanteringen av alternativ. Den fördjupade översiktsplanen utmynnade i en samlad lösning för

tätortens utveckling västerut, där varje stadsdel fått en specifik betydelse för helheten. Översiktsplanen har aktualitetsprovats såväl 2010 som 2014. Den översiktliga strukturen för utveckling av Täljöviken, Näsängen och Kanalstaden har legat fast. I arbetet med den nya översiktsplanen, ÖP 2040, har strukturen för denna utveckling analyserats djupare och förfinats. Alla dessa skeenden har varit föremål för samråd med länsstyrelsen. Länsstyrelsen har inte haft några invändningar med avseende på utredningar av alternativa lösningar för lokalisering eller struktur.

Vägledande avgöranden avseende rimliga alternativ för plan och program

Kommunens menar i motsats till föreningen att mål P 6591-13 och P 4149-12 ger stöd för att i de fall där detaljplanen utgör en del av en större planeringsstruktur ska alternativa lokaliseringar anses få följa av tidigare bedömningar och planbeslut. Detta i synnerhet där detaljplanen (i förevarande fall miljökonsekvensbeskrivningen för Näsängen) uppvisar en miljökonsekvensbeskrivning som tydligt hör ihop med övergripande planer. Detaljplanen Näsängen utgör som påtalats en del i en större planeringsstruktur. Lokalisering och rimliga alternativ följer därför delvis av tidigare överväganden i mer övergripande planer såsom i första hand översiktsplan och fördjupad översiktsplan.

Påståendet att konsekvenserna för naturvärden är felaktigt bedömda

Kommunen bestrider föreningens påstående att konsekvenserna för naturvärden är felaktiga. Naturvärdesbedömningen har grundats på den struktur som finns av delvis hävdade strandängar, vassområden, grunda vatten, m.m. Bedömningarna har inte minst tagit hänsyn till de förutsättningar för rastande fåglar som finns idag. Strandängarnas kvaliteter för såväl häckande som rastande fåglar kommer att förbättras påtagligt som en följd av planen.

Kommunen instämmer i att redovisningen av skyddsvärda och rödlistade arter möjligtvis inte ger en heltäckande bild av artrikedomen i miljökonsekvensbeskrivningen. Denna kompletteras emellertid av vad som framgår av förslaget till skötselplan och som har hanterats inom planarbetet. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att ingen fullständig artinventering av samtliga

organismgrupper har genomförts, utan endast ett artsök med fokus på värdearter inom artgrupperna kärlväxter, lavar, svampar och insekter (gnag- och kläckhål i träd). Det finns risk att vissa artgrupper har förbisetts. En expertbedömning har gjorts av delområdenas potential att hysa värdearter och delområdena har därefter tilldelats det högsta värde det bedöms ha potential för, med hänvisning till försiktighetsprincipen (se miljökonsekvensbeskrivningen s. 19).

Naturvärdesbedömningen redovisar en korrekt naturvärdesklass enligt den metodik som var aktuell för tiden. Naturvärdesbedömningen grundas på de förutsättningar som finns för att skyddsvärda arter kan förekomma, främst den struktur som finns av delvis hävdade strandängar, vassområden, grunda vatten, m.m. Bedömningarna tar hänsyn till de förutsättningar för rastande fåglar som finns idag, liksom det faktum att ett lågt antal av typiska strandängsfåglar idag häckar på strandängarna.

Områdets betydelse som rastlokal för fåglar, och i ännu högre grad häckfågellokal, för fåglar knutna till strandängar, kommer på sikt att minska i takt med att dessa växer igen (p.g.a. otillräcklig beteshävd). Detta beskrivs i bedömningen av nollalternativet. Samtidigt bedöms konsekvenserna av föreslagen skötsel, vilken kommunen åtar sig som en följd av planen, att medföra stora positiva konsekvenser för fågellivet. Med skötseln kommer strandängarnas kvaliteter för såväl häckande som rastande fåglar att förbättras påtagligt. Utan planförslaget ges inga möjligheter att manifesteras de resurser som krävs för att bevara och utveckla strandängarnas värden, oavsett vilka arter som förekommer idag.

Kommunen är enig med föreningen om att Näsängen med sina fält och strandängar är viktiga natur- och rekreationsområden med sin närhet till Åkersberga. De funktioner som beskrivs som särskilt känsliga i ESKO bedöms emellertid inte påverkas negativt. Genom den föreslagna skötseln kommer istället ekologiska samband för strandängsarter att utvecklas och förstärkas.

Naturskyddsföreningen har rätt i att dagens kombination av strandäng och åkermark har ett högt värde för den biologiska mångfalden inom ESKO och att detta kommer

att påverkas negativt. Kombinationen av brukade jordbruksmarker och igenväxande strandängar kommer dock att ersättas av välhävdade strandängar och öppen parkmark, vilket bedöms ge ett till viss del jämförbart värde. Utan planförslaget finns idag inga möjligheter att manifesteras de resurser som krävs för att bevara och utveckla strandängarnas värden, oavsett vilka arter som förekommer idag. Konsekvenser av nollalternativet bedöms i miljökonsekvensbeskrivningen att bli negativa, då strandängarna idag i inte har tillräcklig skötsel.

Bryggans placering anses av föreningen påverka fågellivet mycket negativt. Detta motsägs av MKB-konsultens experter, som menar att störningarna blir begränsade. Erfarenheter från bl.a. Osets naturreservat visar också att fåglar accepterar människor med tydligt kanaliserade och förutsägbara rörelser, vilket beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen. De mest störningskänsliga arterna, t.ex. havsörn, som födosöker i området, kan dock rimligen påverkas negativt. Bryggan kommer inte att ta ytterligare yta av strandängar, vass eller grunda vatten i anspråk, då den ersätter befintlig brygga och förlängs utanför de för fåglar viktiga grunda områdena. Den föreslagna skötseln av strandängarna kommer också att förbättra strandområdets ekologiska funktioner för bl.a. rastande och häckande vadare, rastande och häckande änder, häckande tättingar och flertalet rovfåglar.

Strandskydd

Utgångspunkterna för föreningens ställningstaganden är inte riktiga. Strandskyddet upphävs i begränsad omfattning och inte mer än vad som behövs för att genomföra planen. All bostadsbebyggelse är placerad utanför strandskyddsområdet och endast väg, servicebyggnader och mindre del av gata ligger inom strandskyddat område. Anläggningarna kommer inte hindra allmänheten och de är även förenliga med strandskyddets ekologiska syfte. Planens mål ligger i linje med att strandskyddet upphävs. Förlängningen av bryggan bedöms inte heller strida mot planens syfte och uttalade mål. Bryggan som målpunkt bedöms ha mycket stort värde för planen och områdets attraktivitet både för besök och boende.

Intresset av att ta området i anspråk på det sätt som planen avser väger tyngre än strandskyddsintresset. Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att strandskyddet kan upphävas såsom planen anger.

Särskilda skäl

Bryggan föreslås anläggas på mark som redan tagits i anspråk för brygga. För bryggan ger detta också att läget är givet. Behovet av bryggan som mötesplats, liksom av en strandpromenad, har prövats och finns beskrivna tidigare i samband med argumenten kring alternativ ovan.

Anläggningarna inom strandskyddat område är också nödvändiga för att kunna bygga bostäder som är ett angeläget allmänt intresse. Bryggans attraktivitet har bedömts möjliggöra en större andel lägenheter och därmed ett större antal bostäder än vad som annars bedömts vara möjligt.

Pumpstationen är nödvändig i detta läge med hänsyn till ledningsmöjligheter, enligt VA-bolaget Roslagsvattens analys. Strandpromenaden och bryggan med rullstolsanpassat bad ger tillgänglighet till strandområdet och vattnet, vilket i sig utgör ett allmänt intresse.

Behovet av en samlande mötesplats vid vattnet bedöms också vara ett angeläget allmänt intresse.

Föreningen menar att i ett flertal avgöranden har ribban satts mycket högt för att kunna använda strandskyddsområden för att bygga bostäder. Bostäder ska inte byggas inom strandskyddat område utan enbart anläggningar som inte begränsar allemansrättslig tillgänglighet inom strandskyddat område. Anläggningarna bedöms endast ha en mycket marginell påverkan på platsens naturvärden och ökar tillgängligheter för allmänheten.

Lokalisering och utredning om rimliga alternativ

Kommunen delar inte föreningens bedömning att de i planbeskrivningen framställda men avfärdade lokaliseringsalternativen är mer lämpade än den i planen föreslagna placeringen. Kommunen anser att det framgår av beskrivningen varför dessa lokaliseringsalternativ avfärdats.

Tillgång till vattnet bedöms som viktig både för de som bor i området och för besökare. Alla bostadsområden kräver en attraktivitet, vilket kan skapas på olika sätt. Utblick över vattnet samt möjligheten till vattenkontakt genom den planerade bryggan bedöms vara just en sådan attraktivitet. Tidiga förslag, utan den föreslagna förlängda bryggan, omfattade cirka en tredjedel av det nu föreslagna antalet bostäder. Resonemanget hanteras i den särskilda sammanställningen. Faktumet att det råder bostadsbrist i länet innebär inte att det är möjligt att bygga vilken typ av bostäder var som helst. På denna plats bedömdes tidigt möjligheterna att bygga ett stort antal lägenheter som en stor ekonomisk risk, medan bryggan medför den attraktivitet som ger just denna möjlighet.

Pumpstationens läge är utpekade inom utredning för VA i denna del av kommunen.

Läget för strandpromenaden och bryggan, med tillhörande bodar och strandtorg, kommer av naturliga skäl att vara inom eller i anslutning till strandskyddat område.

Som tidigare nämnts utgör strandpromenadens sträckning en del av en plan för den kommunala grönstrukturen som pekats ut i ÖP 2006 och FÖP Täljöviken 2006.

Bryggans föreslagna placering till just denna strandsträcka relaterar dels till de möjligheter den ger att bygga fler bostäder, dels till en analys av var en samlande mötesplats vid vattnet kan utvecklas. Möjliga lägen för mötesplatser med brygga beskrivs i planbeskrivningen. I princip samtliga större badplatser i kommunen är belägna på större avstånd från kommunens centrala delar och svåra att ta sig till. Kommunen ser inte att ett bad i detta läge är svårnått i förhållande till dessa andra badplatser. I arbetet med Kanalstaden finns också inriktningen att på ett enkelt sätt förbinda Åkersberga centrum med Näsängen och bryggan.

Till skillnad mot förhållandena i mål MÖD 2016:13 kommer det inte att byggas bostäder inom strandskyddat område i Näsängen. Kommunen avser att upphäva strandskyddet i begränsad omfattning för att möjliggöra tillgänglighet till vattenområdet och tillgänglighet till den befintliga bryggan samt till det avsedda kallbadhuset. Avgörandet 2013:16 är inte vägledande i detta fall.

Ett kallbadhus utan förlängning av bryggan, närmare befintlig strand, skulle inte vara attraktivt, eftersom vattnet där är för grunt. Ett syfte med förlängningen är också att servering och badhus ska nå utanför de grunda delar av viken där bottnarna är biologiskt känsliga. Kommun har avfärdat de alternativ som framförts på alternativa lokaliseringar då de ligger långt från tätorten och är svåra att ta sig till med kollektiva färdmedel eller cykel och gång. Vad gäller den av naturskyddsföreningen anförda begränsade havsutsikten gör kommunen bedömningen att tillgängliggörandet av ett kallbadhus i en havsvik är av stort värde och intresse för både närboende och besökande.

Förenlighet med strandskyddets syften

Enbart mindre delar av det strandskyddade området tas i anspråk och då främst för strandtorget, bryggfästet, bryggan och dagvattendammen. Förslaget är förenligt med strandskyddets syften. Tillgängligheten till området vidmakthålls och de ekologiska värdena likaså. Allmänhetens tillgänglighet till strandområdet kommer även att utvecklas med planen. En allmänt tillgänglig brygga kommer att markera strandområdets tillgängliga funktion som allmän mötesplats. Med en anpassad brygga och anlagd strandpromenad utvecklas dessutom tillgängligheten för rörelsehindrade.

Ingen bostadsbebyggelse kommer att ligga inom strandskyddat område, de anläggningar och vägar som ska läggas inom strandskyddat område kommer inte att begränsa den del av strandskyddets syfte som kopplar till allemansrättslig tillgänglighet. Anläggningarna bedöms inte heller innebära en väsentlig förändring av naturmiljön och det är därmed rimligt att upphäva strandskyddet inom området.

Tillgängligheten till stranden ökar inom planområdet i och med att en strandpromenad och brygga anläggs inom strandskyddsområdet. Den planerade skötselns av strandängarna får till följd att marken hålls öppen. Vattenkontakten kommer att kunna stärkas i området och planerade funktioner såsom kolonilotter, fotbollsplan och lek i anslutning till strandängarna kommer att kunna locka fler människor till strandområdet.

Bryggan ska vara tillgänglig för människor med funktionsvariationer men den exakta utformningen behöver hanteras i ett genomförandeskede. Bryggan bedöms inte medföra någon betydande negativ effekt för den biologiska mångfalden och motverkar inte planens syfte att utveckla strändernas ekologiska värden. Kommunen har åtagit sig att i förebyggande syfte analysera riskerna för slitage av vegetation och störning av djurlivet och följa upp besöksstryck och påverkan från människor i reservatet. Kommunen kommer vidta åtgärder för att förhindra negativ

påverkan på vegetation och djurliv. Naturreseptatet bedöms ligga på ett för stort avstånd från bostäderna för att katter i stor omfattning ska kunna hota djurlivet.

Den begränsade byggnationen, som till ingen del utgörs av bostäder, kommer inte att innebära en ytterligare privatisering då hela strandområdet är och kommer att vara fortsatt tillgängligt för allmänheten. Strandpromenad, med parti av gata, samt pumpstationen har planerats enligt minst möjliga tekniska standard, med hänsyn till bl.a. förutsättningar för snöröjning.

Påverkan på riksintresse och ESKO-område

Riksintresset kustområdena och skärgårdarna för Södermanland och Uppland gäller för större delen av det södra kustområdet och omfattar alla strandskydd i Österåkers kommuns kustmiljö och ingår alltid i bedömningen. Riksintresset bedöms inte att påverkas påtagligt av anläggningarna. Det finns goda förutsättningar för en samexistens bl.a. med hänsyn till de åtgärder som kommer vidtas för att skydda området i planen, där strandskyddets värden och riksintresset ges ett bestående och utökat skydd.

De åtgärder som planeras inom strandskyddat område bedöms enligt miljökonsekvensbeskrivningen inte påverka de utpekade naturvärdena inom ESKO området negativt.

Specifikt om bryggan och kallbadhuset – påverkan på natur- och vattenmiljö

Bryggans utformning utgår från krav om minimal påverkan på strand- och vattenmiljö. Det innebär begränsad bredd, gles pålning och hög höjd för att inte påverka vattenvegetationen med skuggning.

Bryggans påfallande längd syftar till att nå utanför de grunda bottnar i viken som är vegetationsklädda och mest betydelsefulla för bl.a. fisk, så att servering och badhus inte stör vattenmiljön. Den befintliga bryggan ersätts av en ny brygga som når längre ut från den känsliga strandzonen. Bryggan pålas och pålningen ska ske vintertid.

Muddring ska inte behövas och kommer i vart fall inte att ske utan tillstånd.

Bryggan kommer att utformas med holkar för småfisk och kräftdjur och med fiskstudieplatser. Konstruktionen utförs på så sätt att byggnader kan lyftas i syfte att anpassas till förväntad höjd havsnivå. Bryggan ska placeras minst 1,5 meter över medelvattennivån och utformas så att båttrafik hindras att angöra bryggan.

Av de underlag som tagits fram i samband med planarbetet framkommer att skadorna på naturmiljön kommer att bli marginella, medan de samhällliga vinsterna med tillkommande bostäder bedöms som stora. Analys och bedömning av bryggans påverkan på strand- och vattenmiljön har utförts av tre av Sveriges mest meriterade miljökonsultföretag.

Utifrån föreslagen bryggas utformning och syfte bedöms en reduktion av dess storlek i huvudsak inte påverka dess miljöpåverkan positivt. Den känsliga strandzonen kan sägas ha påverkats av den befintliga bryggans uppkomst i mitten av 60-talet och att den använts sedan dess. En förlängning av denna brygga bedöms inte påverka själva strandzonen negativt, utan har snarast en mindre negativ effekt än den befintliga bryggan. Skillnad i konsekvenser beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen, där den befintliga bryggan ingår i nollalternativet.

Flera olika utredningar har utförts om vikens vatten, botten och djurliv (Naturvatten 2009, Ekologigruppen 2014, KTH 2017, AquaBiota 2017, Calluna 2018). I sediment har påträffats något förhöjda halter av zink och TBT, men dessa halter uppnår inte hälsovådliga nivåer. Kommunen har 2017 utfört prover på såväl vatten som sediment längs Näsängens strand för att kontrollera vattnets kvalitet för bad. I vatten påträffades inga förhöjda halter alls, vilket bedöms innebära att det inte är hälsovådligt att bada i viken.

Bryggan kommer att ha liten påverkan på vattenomsättning, botten och växt- och djurliv. För att minska andra negativa konsekvenser av bryggan, ska den anläggas

på ett miljöanpassat sätt. Kompensationsåtgärder kommer att vidtas för att stärka vikens förutsättningar för fiskreproduktion.

Exploatering av jordbruksmark

Planen utgör ett väsentligt samhällsintresse som enligt översiktlig planering inte kan genomföras på annan plats än på jordbruksmarken. 17 hektar brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för planen, varav 6 hektar planeras som parkmark som kan återbrukas.

Kommunen har bl.a. genom översiktsplanen utpekat en tätortsutveckling av Åkersberga västerut där Näsängen ingår. I FÖP Täljöviken tog kommunen ställning till att kommande bebyggelse till stor del ska hamna på jordbruksmark och att istället spara skogsmark, vilken här har höga naturvärden och ett antal forn-lämningar. Det gjorda ställningstagandet inbegriper även en avvägning mellan en tätortsutveckling och bostadsbebyggelse och tillgång till naturområden samt jordbruksmark.

Planen för Näsängen är utarbetad med en struktur som medger en effektiv markanvändning där varje yta har en genomtänkt användning och en uttalad tillhörighet och med en hög bebyggelsetäthet. Bebyggelsen förhåller sig till den jordbruksmark som bevaras så att stadsnära odling kan fungera bra i förhållande till stadsdelens övriga aktiviteter. Genom att området utgörs av kulturbygd med åkrar och hävdade strandängar har en utförlig landskapsanalys redovisats i planprogrammet.

Landskapsanalysen har kompletterats av Ekologigruppen under planarbetet. Vad gäller kulturmiljövärden kommer värdefulla byggnader och värdefulla landskapsstrukturer att gå förlorade med projektet, medan enstaka byggnader och landskapselement skyddas. Tätortens behov av utveckling i anslutning till Roslagsbanans stationer har bedömts vara viktigare, liksom möjligheterna att utveckla staden mot vattnet. Planens struktur har anpassats så att de allra största delarna av de värdefulla biotoperna bevaras samtidigt som de ges en naturvårdsinriktad skötsel. Kommunens uppföljning av skötselplanerna är i denna del en viktig aspekt. Exploateringen av jordbruksmark i samband med planen behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Under planprocessen har en jordbrukare framfört att förutsättningarna för att bedriva jordbruk med de förändringar inom området som redan har genomförts, bl.a. första bostadsområdet på Näs (Täljö strandäng) inte är hållbart över tid, vare sig ekonomiskt eller miljömässigt. Jordbrukaren har menat att det finns mycket gott som följer med planen med hänsyn till att den inkluderar fortsatt bete och skötsel av naturreservatet Näsudden med sommarbetande djur och att det upprättas en omfattande skötsel av strandängarna både vad gäller slätter och bete. Vidare skapas en blå bård med lekplatser för gädda, varsam upprustning av vattenvägen till Lillträsk samt naturanpassad skötsel av skogsmarken norr om Näs gård.

Förändrat klimat och vattennivåhöjning

Kommunens planering utgår från länsstyrelsens riktlinjer för ny bebyggelse och de klimatscenarier som ligger till grund för dessa riktlinjer. Även i dessa scenarier finns risk att havsnivån stiger och strandängarna krymper. Kommunen konstaterar att man med detaljplanen vinner kontroll över hela strandområdet, där det i dagsläget är privat brukad mark. Detta ger möjlighet att låta strandängarna krypa uppåt på parkmarken nära vattnet, i olika grad beroende på strandsträcka, på ett mer kontrollerat sätt än i nollalternativet utan planen.

Ökat antal hushåll – påverkan från husdjur

Miljökonsekvensbeskrivningen bekräftar att en viss störning av fågellivet kommer att ske, men konstaterar samtidigt att erfarenheter från liknande projekt, främst Oset och Rynningeviken i Örebro, medger ett mycket stort antal besökare på stigar och motionsspår genom strandängarna, intill häckande och rastande strandängsfåglar. Erfarenheter från Oset visar också att bostäder med husdjur inte påverkar fågellivet på ett märkbart negativt sätt. Flera stadsdelar har här utvecklats intill fågelrika strandängar. Risken för påverkan av de boendes husdjur behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen. Den särskilda sammanställningen föreskriver att människors och husdjurs påverkan på strandängarna följs upp och att åtgärder ska vidtas om betydande störningar trots allt skulle uppstå.

Påverkan på naturreservatet Näsudden

Naturreservatet Näsudden bedöms enligt miljökonsekvensbeskrivningen komma att påverkas av den bebyggelseutveckling som planeras i västra Åkersberga, däribland planen för Näsängen. Den negativa påverkan som kan uppstå härrör i första hand från ett förväntat ökat besöksstryck (däribland invånare i den planerade stadsdelen Näsängen). Ett av reservatets syften är att erbjuda upplevelser och rekreation åt människor, varför ett ökat antal besökare delvis kan ses som positivt. Det föreligger dock en risk för ett ökat slitage på känslig vegetation i reservatet, vilket kan strida mot reservatets syfte att bevara områden för den biologiska mångfalden. Denna risk beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen. I den särskilda sammanställningen åläggs kommunen därför att i förebyggande syfte analysera riskerna för slitage av vegetation och störning av djurlivet, följa upp besöksstryck och påverkan från människor i reservatet och vidta åtgärder för att förhindra negativ påverkan på vegetation och djurliv. Åtgärder som kan komma att bli aktuella beskrivs som kanalisering med stigar, förstärkning av stigar med spänger och, som sista utväg, skydd av känsliga områden med stängsel. Med den föreslagna uppföljningen bedöms skadligt slitage och störningar kunna undvikas.

Riskerna med att husdjur som katter påverkar naturreservatets djurliv beskrivs inte i miljökonsekvensbeskrivningen. Reservatet har bedömts ligga på ett för stort avstånd från bostäderna för att katter i stor omfattning ska kunna hota djurlivet. Det är ett faktum att vissa katter kan gå långa avstånd på jakt, medan flertalet håller sig nära bostaden. Det saknas forskning som visar att katter kan påverka faunan i ett reservat på cirka 500 meters avstånd.

Miljökonsekvensbeskrivningen analyserar och beskriver hur planen bedöms påverka ekologiska samband. Bedömningen är gjord utan datoranalyser i GIS, men är utförd av några av Sveriges ledande experter på ekologiska samband. Enligt miljökonsekvensbeskrivningen sker ingen negativ påverkan på de naturtyper som har störst betydelse för skyddsvärda arter. Bebyggelsen påverkar endast i marginell omfattning vegetation med stor betydelse för spridning. Höga byggnader som avskärmar visuell kontakt för flygande arter saknas i planen i den omfattning som

kan påverka arter i betydande grad. Stora, hårdgjorda ytor som kan upplevas som hinder för vissa arter saknas också. Vägnätet med trafikerade gator kan dock utgöra hinder för vissa marklevande arter. Samtidigt utvecklas de ekologiska sambanden positivt för många artgrupper. Samband längs strandängarna kommer att förstärkas på ett betydande sätt då skötseln av strandängarna utvecklas med den påföljande skötselplanen.

Områdets ädellövskogsbestånd kommer att skötas så att deras funktioner som värdekärnor (reproduktionsområden för värdefulla arter) kommer att förstärkas, vilket samtidigt gäller för barrskogsbestånden. För de kända skyddsvärda arter som förekommer i naturreservatet bedöms därför de ekologiska funktionerna bli förstärkta av den naturvårdsinriktade skötsel som följer av planen (se miljökonsekvensbeskrivningen).

Buller och störningar under byggtiden har inte bedömts utgöra någon risk för naturreservatets värden och finns inte behandlat i behovsbedömningen eller miljökonsekvensbeskrivningen. Anläggningsarbeten kommer huvudsakligen att ske på mer än 500 meters avstånd från reservatet. Höga ljudnivåer kan påverka häckande fåglar negativt, framförallt om det är nivåer som överröstar sång och varningslåten och som pågår under långa perioder. Risken för att den typen av störning uppstår över stora avstånd har inte bedömts föreligga i detta fall.

Enligt exploateringsavtalet ska alla entreprenörer ta fram en miljöplan inför varje anläggningsarbete, som beskriver hur hänsyn ska tas till vegetation, naturvärden, vattenmiljö och hälsorisker. Planerna ska godkännas av kommunen innan arbetet startar. Genom detta instrument kan risker för störningar undvikas.

DOMSKÄL

Yrkandet om syn

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska domstolen hålla syn på stället om det behövs. Mark- och miljödomstolen anser att målet är tillräckligt utrett utan att syn på platsen behöver hållas. Naturskyddsföreningens yrkande om syn ska därför avslås.

Utgångspunkter för bedömningen

Mark- och miljödomstolen ska bedöma om det finns skäl för att upphäva kommunens beslut att anta den aktuella detaljplanen.

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten (1 kap. 2 § PBL). Det är alltså kommunen som, inom vida ramar, avgör hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen.

Den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna. Om myndigheten vid prövningen bedömer att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet. Beslutet ska inte upphävas om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet. Delvis upphävande eller ändringar av beslutet får endast göras om kommunen har medgett det eller om det är fråga om ändringar av ringa betydelse (13 kap. 17 § PBL). I målet finns inget medgivande från kommunen om någon justering av detaljplanen.

Domstolens prövning innebär i princip en kontroll av om nämndens beslut att anta en detaljplan ryms inom det handlingsutrymme som kommunen har enligt PBL och de krav som kan ställas på beslutsunderlag och beredningsförfarande (se prop. 2009/10:215 s. 88). Det innebär att domstolen prövar den valda utformningens laglighet, och inte huruvida det finns bättre lösningar på vissa planeringsfrågor eller

om kommunen valt den bästa lösningen. Prövningen omfattar också en bedömning av om nämnden har gjort en rimlig avvägning mellan de enskilda och allmänna intressen som kan stå emot varandra i planärendet.

Vid planläggning ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen (2 kap. 1 § PBL). Vid en avvägning mellan dessa intressen ska skälig hänsyn tas till bl.a. befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande (4 kap. 36 § PBL). Ett sådant allmänt intresse som ska främjas vid planläggningen är bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet (2 kap. 3 § första stycket 5 PBL).

Det är i första hand länsstyrelsen som i sin roll som regional planmyndighet har att bevaka vissa allmänna intressen, bl.a. om beslutet kan antas innebära att ett riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken inte tillgodoses, strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser eller om bebyggelsen kan antas bli olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor (se 11 kap. 10 § PBL).

Länsstyrelsen förväntas ha tillgång till den särskilda sakkunskap som behövs för bedömningen av dessa frågor och det saknas därför i många fall skäl för den överprövande myndigheten att frånga länsstyrelsens bedömning. Det finns dock inget som hindrar att den överprövande myndigheten gör en annan bedömning (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens avgöranden MÖD 2014:12 och MÖD 2016:13).

Är detaljplanen antagen i strid med strandskyddsreglerna?

Naturskyddsföreningen har i målet ifrågasatt om kommunens beslut att i detaljplanen upphäva strandskyddet är förenligt med strandskyddsbestämmelserna.

Strandskydd gäller inom planområdet på 100 meter innanför och utanför strandlinjen. Av planbestämmelsen framgår att strandskydd upphävs inom område med beteckningen **a1**. På land upphävs strandskyddet inom kvartersmark för anläggande

av bostäder och pumpstation och på allmän plats för anläggande av för torg, lokalgata och gång- och cykelvägar. Inom detaljplanens vattenområde upphävs strandskyddet för att ersätta befintlig brygga (Näs brygga) med ny brygga som leder till ett kallbadhus. Kallbadhuset ligger utanför strandskydds-zonen. I övrigt kommer strandskyddet att fortsätta gälla.

Täljöviken och Näshalvön ingår även i riksintresset *Kustområdena och skärgårdarna i Södermanland och Uppland* enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, vilket innebär att turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen ska beaktas särskilt vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag. Det innebär bl.a. att stor restriktivitet ska iakttas vid prövningen av upphävande av strandskydd för området.

Näsudden med Täljöviken är därutöver i översiktsplanen utpekad som ett s.k. ekologiskt särskilt känsligt område (ESKO). Av 3 kap. 3 § miljöbalken följer att sådana mark- och vattenområden så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

Strandskyddsbestämmelserna

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten (7 kap. 13 § miljöbalken). Det är förbjudet att inom strandskyddsområde bl.a. uppföra nya byggnader och utföra anläggningar eller anordningar om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller att vidta åtgärder som väsentligen förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter (7 kap. 15 § miljöbalken).

Kommunerna har möjlighet att i en detaljplan upphäva strandskyddet om det finns särskilda skäl för det samt om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Bestämmelserna i 7 kap. 18 c–18 g §§ miljöbalken, bl.a. kriterierna för vad som utgör särskilda skäl, ska

tillämpas på detaljplanebestämmelser om upphävande av strandskydd (4 kap. 17 § PBL).

Som en ytterligare förutsättning för strandskyddsdispens följer av 7 kap. 26 § miljöbalken att dispensen måste vara förenlig med strandskyddets syfte. Därmed förstås båda syftena, dvs. såväl att långsiktigt trygga allemansrättslig tillgång till strandområden som att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Den prövning som ska göras när en detaljplan antas ska inte vara annorlunda än den som görs vid prövning av en ansökan om dispens från strandskyddet (se prop. 2008/09:119 s. 50 och 119).

Länsstyrelsen har i enlighet med 11 kap. 10 § PBL beslutat att inte pröva kommunens beslut.

Begreppet ”angeläget allmänt intresse”

Vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får endast beaktas de särskilda skäl som räknas upp i 7 kap. 18 c § miljöbalken. Ett sådant särskilt skäl kan vara om det område som upphävandet eller dispensen avser behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området (7 kap. 18 c § första stycket 5). Det kan exempelvis vara fråga om att genomföra olika typer av infrastrukturprojekt, åtgärder som tillgodoser kommunens behov av tätortsutveckling, åtgärder för handikappanpassning eller åtgärder som betingas av naturvårdsintressen, andra miljöintressen eller kulturhistoriska intressen inom strandskyddsområdet. En förutsättning är att det kan visas att en annan lokalisering är omöjlig eller i vart fall orimlig för att tillgodose det angelägna allmänna intresset. Avvägningen mot områdets skyddsvärden kan i vissa fall innebära att det saknas förutsättningar för ett undantag trots att de angivna skälen finns (jfr prop. 2008/09:119 s. 54 och 106).

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten och bostadsbyggande är ett allmänt intresse som ska främjas vid planläggningen.

Kommunerna är också bäst lämpade att avgöra behovet av nya bostäder och var dessa ska lokaliseras (se MÖD 2017:62).

I rättspraxis har dispens getts på denna grund för t.ex. arbetsbodas och parkeringsplats under en begränsad tid vid en större byggnation av allmänt intresse (Mark- och miljööverdomstolens dom den 16 juni 2015 i mål nr M 1898-15). Vid detaljplaneläggning har bostadsbebyggelse, vid rådande bostadsbrist i Stockholmsregionen, ansetts utgöra ett angeläget allmänt intresse (MÖD 2016:13). I rättsfallet MÖD 2017:62 bedömdes detaljplanen visserligen tillgodose ett angeläget allmänt intresse i form av bostadsbyggande, men den utredning som fanns i målet gav inte stöd för att intresset av att bygga bostäder inte kunde tillgodoses utanför strandskyddat område.

I Mark- och miljööverdomstolens dom den 31 mars 2016 i mål nr M 6454-15 upphävdes en av kommunen beviljad dispens för uppförande av ett antal bryggor i Oxelösunds skärgård. Kommunen hade som grund för dispens anfört en strävan efter god folkhälsa och utökat friluftsliv genom att främja tillgängligheten i skärgården, särskilt för personer med funktionsnedsättning och personer som inte är båtburna. Åtgärden att uppföra bryggor kunde enligt domstolen inte anses omfattas av begreppen tätortsutveckling eller genomförande av infrastrukturprojekt i dess gängse betydelse, inte ens om anläggandet av bryggan sågs som en del av en samlad åtgärd till främjande av bl.a. turbåtstrafiken och därmed av friluftslivet i allmänhet. Domstolen kom fram till att den allemansrättsliga tillgången till strandområden främst tryggas genom att områdena genom lagstiftningen skyddas från olika former av exploatering. Detsamma gäller beträffande bevarandet av goda livsvillkor för djur och växter.

Finns det särskilda skäl för att upphäva strandskyddet i det aktuella fallet?

Bryggan

I planbeskrivningen har kommunen som särskilda skäl angett att området där bryggan planeras redan delvis är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för

strandskyddets syften, samt att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att stranden närmast bryggan är allemansrättsligt tillgänglig. Den föreslagna bryggan sträcker sig i betydande omfattning utanför den befintliga bryggan. Vattenområdet är inte ianspråktaget på det sätt som krävs enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken. Det förhållande att den nya bryggan i sin inre del kommer att ligga över den befintliga bryggan förändrar inte denna bedömning. Inte heller vad kommunen anfört i övrigt medför att platsen för den planerade bryggan ska anses ianspråktagen. Det finns därmed inte särskilda skäl för att upphäva strandskyddet på denna grund.

Nästa fråga är om bryggområdet behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Kommunen har här anfört bl.a. att behovet av bostäder är stort i hela Stockholmsregionen och att bryggan tillgodoser en del av kommunens behov av tätortsutveckling genom att öka attraktiviteten och därmed möjliggöra byggandet av fler bostäder än vad som annars skulle varit möjligt.

Bostadsbyggande är ett allmänt intresse som i och för sig skulle kunna ges företräde framför strandskyddsintresset. Åtgärden att anlägga en brygga ut till ett kallbadhus kan emellertid inte anses falla in under begreppet tätortsutveckling (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M 6454-15). Nämndens förklaring att bryggan och kallbadhuset skulle öka attraktiviteten i området förändrar inte denna bedömning. Det är inte heller visat att bryggan ut till kallbadhuset skulle ha en sådan beaktansvärd effekt på bostadsbyggandet som medför att den därför skulle kunna utgöra ett angeläget allmänt intresse.

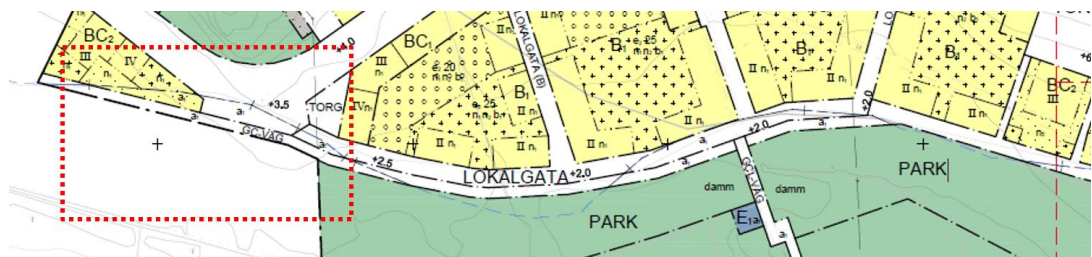
Att öka tillgängligheten till skärgården, särskilt för funktionshindrade, är även det ett allmänt intresse som i och för sig skulle kunna ges företräde framför strandskyddsintresset, förutsatt att det bedöms som angeläget i det enskilda fallet. Kommunen har dock inte presenterat hur bl.a. behovet av handikappanpassning och

tillgänglighet ser ut och hur det ska uppfyllas. I detta fall innebär den förlängda bryggan ut till ett kallbadhus inte någon påvisad ökad tillgänglighet för funktionshindrade utöver den som redan finns (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M 6454-15).

Den planerade bryggan kan alltså inte anses tillgodose ett angeläget allmänt intresse i lagens mening, varken med avseende på bostadsbyggande eller tillgängligheten. Inte heller i övrigt föreligger något av de särskilda skälen i 7 kap. 18 c § miljöbalken i fråga om bryggan. Särskilda skäl för att upphäva strandskyddet i denna del saknas därmed.

Gång- och cykelväg m.m.

På plankartan finns en bestämmelse om att strandskyddet ska upphävas för del av kvartersmark för bostäder.

Del av plankartan, antagandehandling. Mark- och miljödomstolens markering med röd prickad linje.

I plan- och genomförandebeskrivningen anges att den planerade byggnationen av bostäder i sin helhet sker utanför strandskyddsområdet och att endast en mycket liten del av den för bostäder avsedda kvartersmarken inkräktar på strandskyddsområdet. Som ett särskilt skäl för upphävandet av strandskyddet i den delen har kommunen hänvisat till 7 kap. 18 c § första stycket 5 miljöbalken och att påverkan på strandskyddet är begränsad. Kommunen har också gjort gällande att genom att strandskyddet inom den till kvartersmarken gränsande allmänna platsmarken och vattenområdet bibehålls, utvecklas allmänhetens tillgänglighet till området. Kommunen har även menat att konsekvenserna av planens genomförande i relation till strandskyddet är positiva.

Som särskilda skäl för att upphäva strandskyddet för anläggande av torg, huvudgata, lokalgata samt gång- och cykelväg har kommunen anfört att områdena behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Områdena behövs enligt planbeskrivningen för att knyta samman den nya bryggan med bebyggelsen, knyta ihop lämplig vägstruktur, sammankoppla viktiga gång- och cykelstråk samt tillgängliggöra området invid strandområdet. Kommunen har angett att ett upphävande av strandskyddet är av betydelse för tätortsutvecklingen. Kommunen även anfört behovet av en samlande mötesplats vid vattnet ska anses vara ett angeläget allmänt intresse.

Mark- och miljödomstolen anser att de nämnda åtgärderna inte behövs för att tillgodose ett sådant angeläget allmänt intresse som avses med 7 kap. 18 c § miljöbalken. Det är inte heller visat att åtgärderna inte kan tillgodoses utanför det strandskyddade området. Det har därmed inte funnits förutsättningar att upphäva strandskyddet på denna grund. Det finns inte heller i övrigt särskilda skäl för upphävandet.

Pumpstationer för vatten och avlopp

I den antagna planen placeras en pumpstation nära föreslaget torg och befintligt båthus samt en station i planområdets nordöstra hörn. Som särskilda skäl har kommunen angett att pumpstationerna utgör ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Bl.a. har anförts att VA-bolaget Roslagsvatten har bedömt att pumpstationerna är nödvändiga i detta läge med hänsyn till ledningsmöjligheterna. Den föreslagna pumpstationen har sitt läge utifrån fysiska förutsättningar och de VA-utredningar som gjorts för kommundelen. Pumpstationerna måste för sin funktion ligga lågt och samtidigt vara åtkomliga. Med hänsyn till självfall, avstånd till bebyggelse och förmodad havsnivåhöjning har föreslagna placeringar av kommunen bedömts som mest lämpade.

Mark- och miljödomstolen finner att det saknas anledning att ifrågasätta kommunens bedömning av behovet av pumpstationer. Det som kommunen har anfört får anses innebära att den planerade åtgärden i detta fall är en förutsättning för ett

bostadsbyggande som långsiktigt ger fördelar för samhället. Intresset av att uppföra de aktuella pumpstationerna utgör i det sammanhanget alltså ett angeläget allmänt intresse.

Nästa fråga är om åtgärden måste företas inom strandskyddsområdet. Om åtgärden kan lokaliseras utanför strandskyddat område ska den lokaliseringen väljas istället (prop. 2008/09:119 s. 106). Med hänsyn till den restriktiva tillämpning av strandskyddsbestämmelserna som gäller måste det ställas vissa krav på den utredning som kommunen lägger fram i detta hänseende (se MÖD 2016:13). Domstolen anser att det kommunen anfört i denna del och den utredning som finns inte ger tillräckligt stöd för att pumpstationerna måste placeras på den valda platsen. Det är således inte visat att förutsättningarna för att tillämpa det särskilda skälet är uppfyllda för pumpstationerna. Inte heller i övrigt finns något särskilt skäl för att upphäva strandskyddet.

Sammanfattande bedömning i frågan om upphävande av strandskydd

Mot bakgrund av de bedömningar som domstolen redovisat ovan har det inte funnits förutsättningar att upphäva strandskyddet inom detaljplanen för någon av de åtgärder som avses. Planen strider alltså mot en rättsregel.

Om domstolen vid sin prövning av ett överklagat beslut att anta en detaljplan finner att beslutet strider mot en rättsregel ska planen upphävas i sin helhet. Om kommunen medgett det får dock beslutet upphävas i en viss del eller ändras på annat sätt (13 kap. 17 § plan- och bygglagen. Eftersom det inte finns sådana förutsättningar i detta fall ska planen upphävas i sin helhet. Redan av denna anledning finns alltså skäl att upphäva den antagna planen. Domstolen prövar dock även övriga invändningar mot planen.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Kommunen har bedömt att detaljplanen riskerar att medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning har därför utförts och en miljökonsekvensbeskrivning upprättats för planområdet. Naturskyddsföreningen har anfört att miljökonsekvensbeskrivningen saknar en redogörelse för rimliga alternativ samt att utredningen av påverkan på naturvärdena är bristfällig.

Rättsliga utgångspunkter – redovisning av rimliga alternativ

Enligt 6 kap. 12 § miljöbalken (enligt dess lydelse före den 1 januari 2018) ska kommunen inom ramen för en miljöbedömning enligt 11 § upprätta en miljökonsekvensbeskrivning där den betydande miljöpåverkan som planens eller programmets genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivs och bedöms. Rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd ska också identifieras, beskrivas och bedömas. Bestämmelsen är ett genomförande av artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om vissa planers och programs miljöpåverkan.

Av 6 kap. 16 § andra stycket 3 miljöbalken (i lydelsen före den 1 januari 2018) framgår att kommunen i en särskild sammanställning ska redovisa bl.a. skälen till att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden. Med rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets geografiska räckvidd menas olika alternativa sätt att uppnå målen med planen eller programmet. Alternativen kan alltså handla om alternativ lokalisering av den typ av verksamhet som kommunen planerar för men kan även avse alternativa utformningar av planen (jfr prop. 2003/04:116 s. 64).

Utgångspunkten för avgörandet av vilka alternativ som är rimliga att bedöma är alltså planens eller programmets syfte. Det centrala i kravet är att den betydande miljöpåverkan som planen eller programmet och alternativen kan antas medföra fastställs, beskrivs och bedöms på ett likvärdigt sätt. Syftet bakom lagstiftningen är att alternativen ska kunna bedömas på ett likvärdigt sätt som det valda alternativet. Det är alltså beslutsfattare och allmänhet som ska kunna göra en bedömning bl.a. av om den planerade verksamheten är lämpligt lokaliserad (jfr MÖD 2013:9 samt Mark- och miljööverdomstolens dom den 23 december 2013 i mål nr P 6591-13).

Kommunen har i aktuellt fall hänvisat till att alternativa lokaliseringar har bedömts inom ramen för den översiktliga planeringen.

I rättspraxis har i vissa fall godtagits att redovisningen av rimliga alternativ tagits fram i samband med den översiktliga planering som föregår detaljplaneringen eller vid framtagandet av program och planer för ett område (se HFD 2011 ref. 4 och MÖD 2013:9).

I det ovan nämnda avgörandet i mål nr P 6591-13 hade kommunen i översiktsplanen angett det aktuella området som ett utbyggnadsområde för bostäder med blandad bebyggelse och i översiktsplanen hade även andra områden redovisats som utbyggnadsområden för bostäder. En redovisning av alternativa utformningar av planen fanns i miljökonsekvensbeskrivningen och godkändes även om den var knapphändig.

I avgörandet MÖD 2013:9 var miljökonsekvensbeskrivningen framtagen som underlag till en fördjupad översiktsplan. Den fördjupade översiktsplanen saknade en tydlig redovisning av syftet med planarbetet och det framgick inte vilka överväganden som gjorts för en lokalisering av anläggningen till den aktuella platsen. I miljökonsekvensbeskrivningen hade kort redovisats att det funnits två alternativ men någon närmare uppgift om dessa alternativ eller grunden för kommunens avvägning framgick inte. I målet uttalade Mark- och miljööverdomstolen att det kan vara så att viss verksamhet är svår att lokalisera på grund av behov av stora markområden och att det därmed inte heller finns så stora möjligheter för alternativa lösningar. Redovisningen av de alternativ som fanns var trots detta så bristfällig att detaljplanen inte kunde godtas.

I Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 10 oktober 2018 i mål P 11625-17 upphävdes en detaljplan på grund av bristfällig redovisning av rimliga alternativ. Bl.a. konstaterades att det i detaljplanen saknades såväl redovisning av ett nollalternativ som rimliga alternativa markanvändningssätt. Att kommunen i samband med överklagandet redovisat sådana alternativ innebar inte att bristen kunde läkas eftersom analysen och redovisningen av olika alternativ måste ske innan planen antas för att fylla avsedd funktion. Den beskrivning av lokaliseringsalternativ som fanns i översiktsplan och fördjupad översiktsplan var generell och tog inte specifikt

sikte på någon konkret verksamhet som var aktuell i den antagna detaljplanen. Att detaljplaneområdet sedan tidigare hade utpekats som ett av flera områden som var lämpliga för ”verksamheter” innebar inte i sig att detta område var det lämpligaste för just den verksamhet som hade förutsatts i planen. Miljökonsekvensbeskrivningen borde därför ha innehållit en närmare analys av förutsättningarna för en alternativ lokalisering.

Utredningen i målet

Frågan är om den miljökonsekvensbeskrivning som kommunen har låtit upprätta och som utgjort underlag i planärendet uppfyller gällande krav. Syftet med nu aktuell detaljplan är att möjliggöra cirka 1 400 nya bostäder och cirka 15 000 kvadratmeter lokaler i varierad bebyggelse med småstadskaraktär. Detaljplanen utgör en första etapp av utbyggnadsområdet för Näsängen. Andra syften med planen är enligt planbeskrivningen utvecklingen av hållbarhetsaspekter i bebyggelseutvecklingen, utveckling av områdets naturvärden och ekologiska samband, säkerställandet av allmänhetens tillgång till grönområden inom planområdet och utveckling av kommuninnevärnarnas möjligheter att uppleva vattenkontakt.

Planområdet omfattar cirka 63 hektar och ansluter till detaljplan för Täljöviken i enlighet med gemensamt detaljplaneprogram *Planprogram för Täljöviken – Näsängen* som godkänts av kommunfullmäktige 2010.

Av planbeskrivningen framgår endast att två alternativa lokaliseringar med avseende specifikt på den föreslagna byggnationen av en brygga ut till ett kallbadhus har undersökts inom ramen för arbetet med detaljplanen. Det redogörs inte för någon ytterligare redovisning av rimliga alternativ för planens markanvändning, lokalisering eller utformning.

I miljökonsekvensbeskrivningen till detaljplanen anges att planens konsekvenser jämförts med ett nollalternativ och att alternativa lokaliseringar har prövats inom ramen för arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Täljöviken. Ytterligare

alternativ till lokalisering har därför inte föreslagits. I miljökonsekvensbeskrivning redogörs dock för planförslaget i jämförelse med ett nollalternativ. Jämförelsen tar sikte på bl.a. konsekvenserna för jordbruk, skogsbruk, rekreation och friluftsliv, kulturvärden, bebyggelseutveckling, naturmiljön, hävd av strandängar och ekhage samt för vattenmiljön.

Därutöver finns en särskild sammanställning som en del av beslutsunderlaget. I denna anges att planen för Näsängen rent formellt endast har rymt ett alternativ men att flera alternativ har beaktats under processen. Domstolen konstaterar att det i planhandlingarna saknas en närmare redogörelse för vilka alternativ kommunen undersökt eller vilka urvalsgrunder som tillämpats. Kommunen har även i sitt yttrande till mark- och miljödomstolen hänvisat till att alternativa lösningar har bedömts inom ramarna för den översiktliga planeringen. Enbart det förhållandet att kommunen i planhandlingarna hänvisat till tidigare redogörelse för rimliga alternativ, t.ex. i översiktsplan eller fördjupad översiktsplan, medför enligt domstolens bedömning inte per automatik att miljökonsekvensbeskrivningen inte kan accepteras. Detta förutsätter dock att en godtagbar redovisning av rimliga alternativ finns tillgänglig.

Vid tidpunkten för antagandebeslutet gällde för Österåkers kommun en översiktsplan från 2006 (Österåker – skärgård och stad). I denna anges planområdet som en del i utvecklingsområde Täljö, Runö och Gottsunda. Därtill finns i *Fördjupad översiktsplan för Täljöviken* (antagen 2006) nollalternativet redovisat. Det anges där att ”prövning av andra alternativ har skett tidigare i planprocessen.” (s. 40). I miljökonsekvensbeskrivningen till den fördjupade översiktsplanen anges följande.

Prövning av andra alternativ har skett tidigare i planprocessen genom parallella arkitektuppdrag och med utgångspunkt från dessa har ett förslag tagits fram. Förslaget har anpassats med hänsyn bl.a. till resultaten från de utredningar som tagits fram som underlag tex. naturinventeringar i de värdefulla naturområdena (s. 5 i miljökonsekvensbeskrivningen).

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Domstolen konstaterar att det i fördjupad översiktsplan och i planhandlingarna finns en redogörelse för nollalternativet. Det aktuella planområdet var också utpekad som utvecklingsområde i den vid tidpunkten för antagandebeslutet gällande översiktsplanen. Sammantaget kan det dock konstateras att det varken i planhandlingarna eller i den översiktsplanering som kommunen hänvisat till finns någon egentlig redovisning av rimliga alternativ. Det framgår istället att alternativ lokalisering och utformning endast utretts internt. Redovisningen av de överväganden som kommunen gjort vid valet av lokalisering och utformning av detaljplaneområdet är mycket generella och svepande. Eftersom syftet med lagstiftningen bl.a. är att allmänheten ska kunna jämföra och ta ställning till de gjorda avvägningarna kan kommunens tillvägagångssätt inte anses uppfylla kraven på alternativredovisning. Att kommunen internt gjort sådana avvägningar fråntar inte kommunen skyldigheten att redovisa dem. Mot bakgrund av planrådets storlek, ianspråktagandet av brukningsvärd jordbruksmark, upphävande av strandskydd och lokaliseringen inom eller i närheten av områden med höga naturvärden får kravet på en redovisning av rimliga alternativ anses särskilt viktigt att uppfylla. Så har inte skett.

När det gäller utredningen av planens konsekvenser för naturvärden och skyddsvärda arter finner domstolen att det underlag som finns i målet är tillräckligt för den bedömning som behöver göras.

Sammanfattningsvis kommer domstolen fram till att miljökonsekvensbeskrivningen inte uppfyller gällande krav på redovisning av rimliga alternativ. Miljökonsekvensbeskrivningen är således inte godtagbar. Även detta är en sådan brist som medför att detaljplanebeslutet ska upphävas.

Exploatering av jordbruksmark

Vid planläggning ska man enligt 2 kap. 2 § PBL bl.a. tillämpa bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. miljöbalken. Enligt 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och

detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Bostadsförsörjningsbehovet kan vara ett sådant väsentligt samhällsintresse som gör det möjligt att använda jordbruksmark för bebyggelse (se prop. 1985/86:3 s. 53). För att ianspråktagandet ska vara tillåtet måste emellertid kommunen även göra en bedömning av möjligheten att lokalisera den tilltänkta bebyggelsen på annan plats (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 27 juni 2017 i mål nr P 1188-17). En alternativ lokalisering anses vara möjlig om exploateringsföretaget är fullt godtagbart från samhällsbyggnadssynpunkt, tekniskt och funktionellt lämpligt samt ekonomiskt rimligt (se prop. 1985/86:3 s. 158).

I det ovan angivna avgörandet i mål nr P 1188-17 upphävdes en detaljplan med motiveringen att kommunen inte hade visat att det inte fanns annan mark att ta i anspråk för att tillgodose behovet av bostäder. Vid bedömningen beaktades bl.a. att gällande översiktsplan angav att jordbrukets intressen skulle prioriteras och att kommunen ville behålla och främja ett livskraftigt och långsiktigt hållbart jordbruk, samt att den aktuella detaljplanen inte omfattade något av de utbyggnadsområden för bostäder som angetts i översiktsplanen. Detaljplanen bedömdes strida mot översiktsplanen i detta avseende och det framgick inte heller av planbeskrivningen att behovet av bostäder inte kunde tillgodoses på annan mark (jfr även Mark- och miljööverdomstolens domar den 9 april 2018 i mål nr P 5481-17 samt den 19 mars 2019 i mål nr P 5876-18).

Utredningen i målet

I miljökonsekvensbeskrivningen till detaljplanen framhålls att ett ianspråktagande av tätortsnära jordbruksmark av nationellt intresse kommer att försvåra drift av jordbruk i ett längre perspektiv. Jordbruksmarkens produktionsvärde har klassificerats till fyra på en nationell tiogradig skala. En jordbruksfastighet finns inom området. Cirka 17 hektar jordbruksmark kommer att bebyggas, vilket bedöms medföra stora negativa konsekvenser för areell näring och minska möjligheterna till odling av livsmedel och energigrödor. Detta väntas på sikt bli allt viktigare i

tätortsnära lägen. Även förutsättningarna för ekosystemtjänsten återcirkulering av näringsämnen minskar. I dag förekommer ingen återcirkulation av näringsämnen, men potential för detta finns med åkermarken. Ekosystemtjänsten pollinering och skadereglering bedöms stärkas något på grund av skötselplan. Förutsättningarna för pollinerande och skadereglerande djur bedöms idag som goda, liksom utrymme för andra ekosystemtjänster som klimatreglering, luftrening, vattenrening och skyfallshantering.

Av den särskilda sammanställningen framgår bl.a. hur bebyggelsen förhåller sig till den jordbruksmark som bevaras så att stadsnära odling kan fungera bra i förhållande till stadsdelens övriga aktiviteter. Vidare framgår att tätortens behov av utveckling i anslutning till Roslagsbanans stationer har bedömts vara viktigare, liksom möjligheterna att utveckla staden mot vattnet. Planens struktur har anpassats så att de allra största delarna av de värdefulla biotoperna bevaras samtidigt som de ges en naturvårdsinriktad skötsel.

Vid tidpunkten för antagandebeslutet gällde för Österåkers kommun en översiktsplan från 2006 (Österåker – skärgård och stad) och en fördjupad översiktsplan från 2006. I översiktsplanen anges att inom tätorten kan viss jordbruksmark komma att tas i anspråk för ny bebyggelse i de centrala utvecklingsområdena, om inte starka andra bevarandevärden finns; såsom natur-, kultur- eller friluftslivsvärden. Icke tätortsnära jordbruksmark förutsätts i huvudsak bevaras, bl.a. för att hålla landskapet öppet och möjliggöra viss lokal produktion. I den fördjupade översiktsplanen framhålls att, i samband med den fortsatta detaljplaneläggningen, bör en bedömning och en mer detaljerad avgränsning göras mellan bostadsbebyggelse och jordbruksdrift.

Samtidigt som detaljplanen handlades pågick arbetet med en ny översiktsplan. Även om den nya översiktsplanen inte var antagen vid tidpunkten för kommunens beslut anser domstolen att den bör få betydelse vid bedömningen av vad som är lämplig markanvändning (jfr Mark- och miljööverdomstolens mål dom den 26 juni 2012 i mål nr P 2623-12).

Den nya översiktsplanen (Översiktsplan för Österåkers kommun 2040) antogs 21 maj 2018 av kommunfullmäktige. I planen är området [Täljö – Gottsunda] utpekade som prioriterat för utveckling i och med sitt goda strategiska läge intill Roslagsbanan som ett utvecklingsområde för ”bebyggelse tät med mix” med en planerad variation av flerbostadshus, stadsradhus, radhus och småhus samt tätare och högre bebyggelse vid stråk och lokala knutpunkter. Som generella principer för ny bebyggelse anges bl.a. att exploatering av skogs- och jordbruksmark bör undvikas och endast kan tillåtas efter avvägning av olika intressen och om till exempel utredning påvisar lämplighet. Hållbara avvägningar ska ske mellan jordbruksmark och väsentligt samhällsintresse. På bland annat Österåkers fastland, norr och nordost om Åkersberga samt på Ljusterö och öarna, föreslås stor hänsyn tas till kultur- och naturvärden samt jordbruksmark. I lokala knutpunkter kommer avvägning mellan olika intressen bli aktuell. Allmänna intressen, såsom bostadsutveckling intill Roslagsbanan och möjligheter att bidra till stärkt regional kollektivtrafik genom utbyggnad av Roslagsbanan genom Sverigeförhandlingen, bedöms kunna utgöra ett väsentligt samhällsintresse och därmed skäl för viss exploatering av jordbruksmark.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Inledningsvis får det anses utrett att ett genomförande av detaljplanen kommer att ta i anspråk ett betydande område brukningsvärd jordbruksmark.

För att marken ska få tas i anspråk för bebyggelse krävs därmed att den behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse och att detta behov inte kan tillgodoses på annan mark.

Kommunen har i denna del hänvisat till att marken behöver bebyggas för att tillgodose bostadsförsörjningen. Bostadsförsörjning utgör i och för sig ett väsentligt samhällsintresse som kan medföra att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk. Kommunen måste dock visa att behovet inte kan tillgodoses på annan

mark. I denna del har kommunen hänvisat till de ställningstaganden som gjorts i översiktsplan, fördjupad översiktsplan och miljökonsekvensbeskrivning.

Domstolen finner att även om den nya översiktsplanen betonar att exploatering av jordbruksmark generellt bör undvikas, ger båda översiktsplanerna stöd för en exploatering av det specifika planområdet. Dock har domstolen ovan bedömt att det saknas en godtagbar redovisning av rimliga alternativ för lokalisering och utformning, såväl i planhandlingarna som i det underlag som ligger till grund för översiktsplaneringen. Även i nu aktuellt avseende får kommunens redogörelse anses vara generell och svepande. Med hänsyn särskilt till planområdets omfattning, dess utredda negativa påverkan på möjligheterna att tillvarata brukningsvärd jordbruksmark och till de riktlinjer som framgår av översiktsplan och den fördjupade översiktsplanen kan kommunen inte anses ha visat att lokaliseringen är förenligt med 3 kap. 4 § andra stycket miljöbalken.

Övriga invändningar

Naturskyddsföreningen har även gjort gällande att planbeslutet ska upphävas på grund av den påverkan som planen kommer att medföra för Näsuddens naturreservat. Mark- och miljödomstolen bedömer inte att denna påverkan utgör grund för ett upphävande av planen. Inte heller det som föreningen fört fram i fråga om påverkan på naturvärden och skyddade arter gör att planen ska upphävas.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen finner sammantaget att det inte finns förutsättningar för att upphäva strandskyddet, att det saknas en tillräcklig redovisning av rimliga alternativa i miljökonsekvensbeskrivningen och övrigt underlag samt att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk på ett sätt som inte är förenligt med kraven i 3 kap. 4 § miljöbalken. Beslutet om att anta detaljplanen strider därmed i flera avseenden mot gällande rättsregler och ska upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 14 maj 2019.

Åsa Marklund Andersson

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har deltagit tf. chefsrådmannen Åsa Marklund Andersson och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit beredningsjuristen Sanna Keivanlo.

Sammanträdesprotokoll för Kommunfullmäktige 2018-06-18

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

KF § 5:8

Dnr. KS 2012/0107

INKOM: 2018-07-04
MÅLNR: P 4250-18
AKTBIL: 4

Antagande av detaljplan för Näsängen, etapp 1

Kommunfullmäktiges beslut**Anta Detaljplan för Näsängen etapp 1.**

Reservationer

Roslagspartiet reserverar sig mot besluteten om antagande av detaljplan för Näsängen etapp 1 med följande motiveringar.

Vi anser att den täta bebyggelse som föreslås inte har stöd hos medborgarna.

Att förvandla ett av kommunens vackraste platser till en tätbebyggd småstad vore förödande för den framtida miljön.

Att fortsätta planeringen för utnyttjande av strandskyddat område trots Länsstyrelsens tydliga svar där det framgår att föreslagen pir ska strykas från planförslaget och att det fordras en utredning om badplatser med hänsyn till föreningar från det närliggande varvet så presenteras förslaget för beslut här i kommunfullmäktige.

I Länsstyrelsens svar under punkten **Föreningar** står det ordagrant: *En bedömning av eventuella risker avseende föreningsituationen vid de planerade badplatserna behöver redovisas i planhandlingarna.*

Roslagspartiet anser att såväl piren som badplatserna är viktiga för att områdets karaktär, men innan beslut fattas bör förhandlingar ske med Länsstyrelsen på dessa punkter.

Roslagspartiet har svårt att förstå varför ett förslag om att bortse från strandskyddet i detta område skulle kunna fungera när det var omöjligt på fastigheten Runö 7:96 som var avsedd för båtverksamhet. Hanteringen av Säbyvikens marina borde också leda till eftertänksamhet.

Roslagspartiet är inte motståndare till utbyggnad av området men bebyggelsen måste minskas och hänsyn måste tas till Länsstyrelsens yttrande i frågan.

Roslagspartiet reserverar sig mot beslutet med ovanstående förklaringar.

För Roslagspartiet

Björn Molin (RP)

Reservation från Miljöpartiet gällande ärende Detaljplan för Näsängen, etapp 1.

Området Näsängen, är beläget i ett unikt kulturlandskap där jordbruk har bedrivits sedan yngre järnåldern. Området har länge rymt - och rymmer - en mångfald av möjligheter att nyttja naturens resurser. Detaljplanen för det öppna landskapet på Näsängen med dess åkrar innebär mycket stora negativa konsekvenser för möjligheten att bedriva jordbruk och nyttja marken för odling i linje med allt tydligare och framtida ökade krav på regional och lokal självförsörjning. I framtiden kommer behovet av tillgänglig åker- och betesmark att öka kraftigt eftersom marken utgör en livsviktig naturresurs.

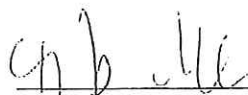
l'orts. nästa sida

NACKA TINGSRÄTT

Ink 2018-07-04

Akt. P 4250-18

Aktbil. 4

 Justerandes signaturer

 Utdragsbestyrkande

Forts. Kl' § 5:8

Exploateringen av Täljöhalvön innebär att ett mycket stort område tätortsnära jordbruksmark tas i anspråk och förstörs och att olika stadsdelar länkas samman. Detaljplanen för Näsängen innebär negativa konsekvenser för de ca 17 hektar jordbruksmark som omvandlas till gator och bebyggelse. Att ersätta denna brukningsvärda jordbruksmark med mindre ytor odlingslotter är inte tillräckligt att för kompensera för förstörd jordbruksmark av denna omfattning.

Jordbruksmark är av nationellt intresse och får enligt Miljöbalken endast tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Alternativa lokaliseringar har endast tagits upp inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för Täljövikens, alltså inte specifikt för denna detaljplan.

Såväl forskare och Jordbruksverket (som utvärderat tillämpningen av det lagstiftade skyddet för hushållning av jordbruksmark) har under senare år varnat för en utveckling där jordbruksmark exploateras utan de avvägningar och beslutsunderlag som lagstiftningen kräver. Markanspråk från exploitörer får inte prioriteras före långsiktiga behov. Vi behöver fatta fler beslut med perspektiv som sträcker sig betydligt längre än en generations intressen och behov. Detaljplanen för Näsängen strider mot Miljöbalken och ökar inte möjligheterna att nå flera lokala och regionala och nationella miljömål. De anspråk på olika former av social och ekonomisk hållbarhet som görs i dokumenten är inte tillräckliga för att motivera en så omfattande ekologisk påverkan och permanent omvandling av jordbruksmarken som planen innebär. Det förefaller bara ha funnits ett alternativ för Näsängen enligt exploitör och kommun och det har varit att bebygga området.

I MKB:n, som rymmer flera brister, anges t ex ett antal sociala hållbarhetsparametrar med en skala från noll till fyra, vilken är utarbetad av konsultföretaget Ekologigruppen. Planförslaget påstås där ge betydligt fler positiva konsekvenser än negativa, och dessutom nästan bara positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet.

Vi anser att detaljplanen för Näsängen inte utgör ett så väsentligt samhällsintresse att det motiverar en oåterkallelig påverkan på en unik och värdefull kultur- och naturmiljö. Det innebär att vi bland annat anser att planen strider mot Miljöbalkens kap. 3., paragraf 4. Observera detta inför omröstning.

Detaljplanen ligger inte i linje med nyligen antagen Översiktsplan och inte heller i linje med nationella, regionala och lokala miljömål. Den kommunala expansionsplaneringen måste ta hänsyn till betydligt fler intressen än exploitörers och markägares. En större försiktighet inför exploatering av områden med höga och långsiktiga värden efterlyses.

Vi yrkade i såväl KS som i Kl' att exploateringsavtal och detaljplan för Näsängen etapp 1 skulle avslås. Mot bakgrund av detta reserverar vi oss mot besluten i Kl', datum enligt ovan. Jonas Jonsson (MP)

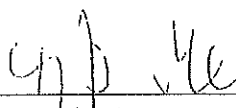
Ledamöterna för (V) reserverar sig mot beslutet och ansluter sig till Miljöpartiets reservation.

Särskilt yttrande

Vi anser generellt att detaljplaner inte skall vara så här stora i sitt geografiska omfång, utan det är bättre att dela upp hela exploateringen i flera geografiskt mindre detaljplaner.

Mats Larsson (S)

Forts. nästa sida

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Forts. KF § 5:8

Sammanfattning

Detaljplan för Näsängen etapp 1 har tagits fram. Näsängen är en del av den hållbara och stadsmässiga utvecklingen av Åkersberga västerut och innehåller ca 1 400 bostäder och lokaler i en funktionsblandad småstad med hus kring allmänna gator och torg.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsen har behandlat ärendet på sammanträde 2018-05-28, KS § 7:9.
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2018-05-22.

Förslag till beslut framställda under föregående ärende KF § 5:7

Kommunstyrelsens ordförande Michaela Fletcher (M) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Ann-Christine Furustrand (S), Mathias Lindow (L) och Michaela Haga (C) biträder Michaela Fletchers (M) yrkande.

Björn Molin (RP), Bo Edlén (V) och Jonas Jonsson (MP) yrkar avslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer bifall till Kommunstyrelsens förslag mot avslag och finner att fullmäktige beslutat i enlighet med Kommunstyrelsens förslag.

Omröstning

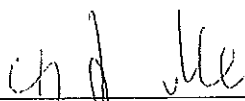
Votering begärs och verkställs med ja-röst för bifall till Kommunstyrelsens förslag och nej-röst för avslag på ärendet.

Omröstningen utfaller med 36 ja-röster, 13 nej-röster, 1 har avstått och 1 är frånvarande. Kommunfullmäktige har således beslutat i enlighet med Kommunstyrelsens förslag.

Omröstningslista KF § 5:8

Expedieras

- Samhällsbyggnadsförvaltningen

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll för Kommunfullmäktige

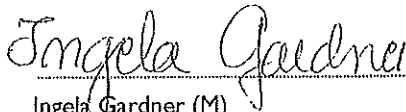
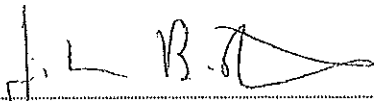
Tid Måndagen den 18 juni 2018 kl. 18.30-21.40

Plats Fullmäktigesalen, Alceahuset plan 4, Åkersberga

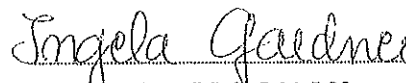
Närvarande Enligt bifogad närvarolista

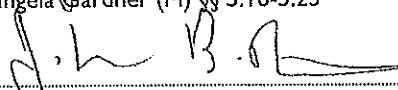
Utses att Justera § 5:1 Justering av protokoll äger rum i kommunkansliet, Alceahuset, Österåker, onsdagen den 27 juni 2018 kl. 10.00

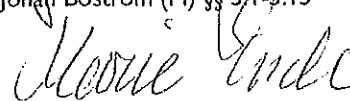
Sekreterare
Stina Nilsson §§ 5:1-5:23

Ordförande
Ingela Gardner (M) §§ 5:1-5:15 Johan Boström (M) §§ 5:1-5:23

Justerande

Ingela Gardner (M) §§ 5:16-5:23

Johan Boström (M) §§ 5:1-5:15

Marie Ende (S) §§ 5:1-5:23

Anslagsbevis

Justering tillkännagiven från 2018-06-27 till och med 2018-07-18 genom anslag

Organ Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum 2018-06-18

Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliet, Alceahuset, Österåkers kommun

Underskrift

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.